

God sommer!

Sommeren er på vei, og til tross for at noen tar seg tid og råd til en ferie, er det mange som fortsetter å jobbe i sommervarmen – som forhåpentligvis er på vei. Uansett hvor og hvordan dere velger å tilbringe sommeren, ønsker Sub rosa-redaksjonen dere alle en riktig god sommer.

Selv om sommeren er her, jobber NAViO videre med de sakene vi har. De er mange, og de blir hele tiden flere (se figuren på neste side). I Norwaco skjer det stadig noe, både i kabelsektoren og ikke minst i privatkopieringssektoren. Dette finner dere mer om lenger ut i bladet.

I dette nummeret av Sub rosa finner dere også litt om det internordiske samarbeidet og litt om SDI Medias nye oppdragstype

EMT, mer om de pågående forhandlingene med Broadcast Text og planleggingen av Hieronymusfeiringen til høsten. Vi får også en oppdatering på hvordan Oversetteraksjonen 2006 skrider frem. NO/NFF har ennå ikke fått gjennomslag for sine krav overfor Forleggerforeningen, så kampen fortsetter. Eller for å si det med fjorårets vinner av Bastianprisen Bård Kranstad: «A luta continua.»

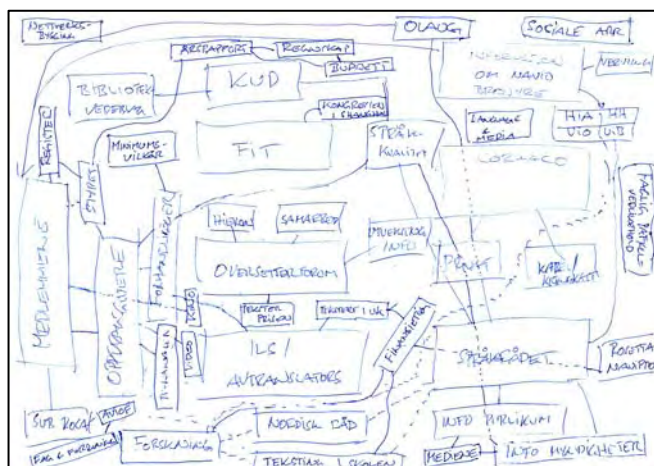
Nye frister:

Kandidater til Teksterprisen 2006:
Privatkopieringsskjema

1. august 2006
1. september

Innhold

Leder	1
Forhandlinger - og om EMT	2
Teksterprisen 2006	4
Hieronymusfeiringen	5
Kort er godt!	6
Norwaco	7
Internordisk samarbeid	8
Øversetteraksjonen 2006	9
Reisebrev fra Marrakech	10
Languages & The Media	11
SDI søker nye oversettere!	11
Nye medlemmer	11
Hvor har DU vært siden sist? ..	11

NAViOs virkefelt. Johan forsøker å forvirre David.
Mission accomplished!

Forhandlinger – og om EMT

I kjølvannet av en henvendelse fra Broadcast Text AS i august i fjor, da NAViO - etter BTs utsagn feilaktig - forsto det slik at byrået ønsket samtaler om endringer i honorarene, fikk NAViOs forhandlingsutvalg besøk av BTs ledelse 1. juni.

NAViO er ikke i direkte forhandlinger med andre oppdragsgivere, men følger nøye med på forhandlingene mellom SDI og Dansk Journalistforbund. DJ har den siste tiden også tatt opp honoreringen av såkalte EMT-oppdrag. I dette bidrar både det svenske Teaterförbundet og NAViO med konkrete innspill og bidrag.

Broadcast Text AS

Allerede i august la forhandlingsutvalget fram et forhandlingsutspill som innebar ca. 25 % økning av honorarsatsene hos BT. Utspillet ble lagt fram på grunnlag av at teksterne i 2002 gikk med på en nedgang i honorarer for å "redde" selskapet mot løfter om at honorarene

skulle opp igjen så snart det var forsvarlig. I tillegg skulle økningen ta igjen den allmenne lønnsutviklingen de tre siste årene. BT svarte på nyåret i år (!) med at det i august ikke hadde vært meningen å øke honorarene, men snarere å innføre et kategorisystem. BT hevdet også at teksterne allerede

hadde hatt en reell økning i inntekten på 25 % takket være teknologisk nyvinning innen teksteryrket. Det ble hevdet at en gjennomsnittstekster i dag har en kapasitet på 35 minutter førsteoversettelse per normal arbeidsdag og at årsproduksjonen lå på 9000 minutter. (Det innebærer 257 arbeidsdager per år. Trekkes 104 lør- og søndager fra 365, har en tekst fire ekstra fridager i året - som skal dekke ferie og helligdager.)

I møtet med BTs ledelse fastholdt BT at ny teknologi hadde gitt en økning i inntekt på ca. 25 %, og nå hevdet man også at kapasiteten hos de fast ansatte teksterne på kontoret i Oslo lå på 38 minutter førsteoversettelse per dag.

Foruten honorarnivå diskuterte forhandlingsutvalget og BT overføring av rettigheter. BT hevder at alle rettigheter overføres til deres kunder iht. en "støvsugerklausul" og at byrået ikke kan la noen rettigheter bli liggende hos opphavsmannen.

Uten å ha kommet særlig nærmere hverandre, skiltes vi ad med et løfte fra BT om at selskapet ville legge fram forslag til endringer i honorarsatsene som selskapet kan leve med. I skrivende stund har vi ikke mottatt noe slikt innspill som vil danne

grunnlag for eventuelle videre forhandlinger.

Broadcast Text AS er sammen med Filmtekst Norge AS det større byrået som betaler oversetterne dårligst per minutt i dag. I motsetning til Filmtekst Norge AS har Broadcast Text de siste årene hatt svært beskjedne overskudd. Det vites dog ikke om det norske selskapet overfører konsernbidrag - og i tilfelle hvor store - til andre selskaper i konsernet.

SDI-Media – EMT

Dansk Journalistforbund (DJ) er p.t. inne i forhandlinger med SDI-Media. Sin vane tro gir ikke SDI ved dørene, og det er svært vanskelig å føre en meningsfull og konstruktiv dialog med selskapet. I våres introduserte SDI, uten altfor store fanfarer, en ny oppdragstype: EMT eller «English Master Templates». Kort fortalt dreier det seg om at det audiovisuelle produktets manuskript er delt opp og tidskodet i tekstblokker. På grunnlag av dette skal oversetteren fylle tekstblokkene med komprimert undertekst. I tillegg til at oversetteren mister muligheten til selv å velge rytme og inndeling, vil SDI honorere slike oppdrag med slutt-korrekturhonorar. DJ, Teaterforbundet (TF) og NAViO argu-

menterer for at dette ikke er vanlig sluttkorrektur. Slutt-korrektur ble etablert som oppdragsform i 1986, da Svensk Text AB engasjerte Norsk Tekst AS og Dansk Videotekst ApS som underleverandører av teksting for TV3. En helt klar forutsetning var at denne typen oppdrag kunne honoreres lavere enn vanlig teksting fordi sluttkorrekturen bygget på en førsteoversettelse til et skandinavisk språk (les: svensk). Reduksjonen i honorar tok opp i seg at sluttkorrektur-oversetteren i stor grad kunne støtte seg til førsteoversettelsen fordi de skandinaviske språkene er forholdsvis like og fordi research-arbeidet førsteover-setteren hadde gjort, kunne gjenbrukes etter en verifisering. EMT er noe helt annet. Her kan ikke oversetteren støtte seg til noe annet enn at inndelingen av tekstblokker og tidskodingen er gjort. I en EMT-fil er ikke kompri-

meringen gjort, og man kan få både fem og seks manuslinjer på skjermen som skal komprimeres ned til maksimalt to linjer med tekst, avhengig av eksponeringstida på tekstblokka det gjelder. Her ligger det helt klart et merarbeid i forhold til en vanlig sluttkorrektur, men dette er da et merarbeid som SDI Media ikke har til hensikt å honorere oss for. DJ, TF og NAViO krever derfor at EMT skal honoreres som førsteoversettelse med fradrag for honorar for tidskoding. Med andre ord skal både research, komprimering og oversettelse honoreres fullt ut.

Påta deg derfor ikke EMT-opppdrag før AV-organisasjonene i Skandinavia har fått på plass en anstendig honorering. Kjenner du oversettere som ikke er medlemmer av NAViO, ber vi deg formidle denne oppfordringen.

Teksterprisen 2006

På grunn av lite pågang velger vi å gjenta oppfordringen. Vi har flyttet fristen for å komme med forslag til kandidater til 1. august 2006. Vi er sikre på at dere vet om mange tekster som det burde gjøres ære på!

Teksterprisen skal gå til en audiovisuell oversetter som har utmerket seg ved fremragende oversettelse for fjernsyn, kino,

dvd eller video. Både enkeltprogrammer og hele serier kan være grunnlag for tildelingen. Juryen kan også gi prisen til en audio-

visuell oversetter som gjennom lengre tid har utmerket seg ved fremragende arbeid, eller en person som på andre måter har bidratt sterkt til å fremme audiovisuell oversettelse som fag. Teksterprisen består av 20 000

kroner og et litografi.

Send forslaget ditt til stipend@navio.no med "Teksterprisen 2006" i emnefeltet.

Alle forslag må begrunnes. *Fristen for å komme med forslag er 1. august.*

Hieronimusfeiringen

Årets feiring av oversetterhelgenen Hieronimus avvikles i Oslo torsdag 28. september. Sett av dagen allerede nå!

Under feiringen skal blant annet Teksterprisen 2006 deles ut. Den utvidede stipendkomiteen har fått i oppdrag å være jury. Komiteen er imidlertid avhengig av å få forslag til kandidater fra ulike hold, blant dem oversetterne selv. Legg hodet i bløt og la komiteen få et begrunnet forslag til en verdig prisvinner!

Overrekkelsen av Teksterprisen skal skje i lokalene i Rådhusgata 7. Der blir også Bastianprisene og Ordbokprisen delt ut av henholdsvis Norsk Oversetterforening og Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening. Den tradisjonelle feiringen følger

Sankt Hieronimus under sitt arbeid med å oversette bibelen

det vante mønsteret med god underholdning, god mat og godt selskap.

I tillegg jobber de fem oversetterorganisasjonene med å markere dagen mer offentlig. Før arrangementet i Rådhusgata 7 arrangerer vi en begivenhet i "Spikersuppa" midt i Oslo. Vi skal sette opp små

stands hvor publikum skal få prøve seg innen de ulike oversetterdisiplinene: tolking, skjønnlitterær- og faglitterær oversettelse, translasjon og teksting. Vi tenker oss å trekke folk ved at så mange oversettere som mulig - deriblant tekstere og dubbeoversettere - trekker i

munkekutter (Hieronymus var munk, må vite) og menger seg med forbipasserende både på Karl Johan og i Stortingsgata mens de deler ut litt informasjon. Andre kan iføre seg spesielle oversetter-T-skjorter med fyndige slagord. Vi oversettere har vært oversett lenge nok! Folk flest vet neppe

hvor mye oversatt de leser og hører hver eneste dag, og at de faktisk er helt avhengige av god oversettelse.

Vi tar oppfordringen på nytt: Sett av 28. september til å slå et slag for håndverket ditt! Du får mer informasjon når begivenheten nærmer seg.

Kort er godt!

Første seminar arrangert av tekstegruppa Olaug og Språkrådet gikk av stabelen 14. juni. Neste seminar i serien er lagt til 23. november, så det er bare å holde av datoen allerede nå.

Olaug var så oppspilt at hun glemte å telle hvor mange vi var, men vi antar at det var mellom 40 og 50 tekstere til stede. Det var hyggelig å se at så mange gamle travere fant veien, men veldig artig at det var så mange nye fjes der også.

Språkdirektør Sylfest Lomheim ønsket velkommen og håpet at seminar-

ene skulle bli matnyttig for begge parter. Guro Dimmen og Line Gustad fra Olaug snakket om bakgrunnen for seminaret – deriblant at de ønsker å demme

opp for den negative utviklingen i bransjen når det gjelder fokus på kvalitet. Sigfrid Tvitekkja holde et foredrag om tekstere som språk pionerer og om hvilken rolle Språkrådet ønsker å påta seg i samarbeidet med teksterne. Til slutt holdt ordbokforfatter Tor Guttu et foredrag om den nye bokmålsreformen fra 2005.

Språkrådet ønsker å være en instans som kan gi råd basert på faktiske spørsmål, så nå er det bare for oss tekstere å sette oss i tenkeboksen. Hvis du har forslag til språklige problemer som Språkrådet kan hjelpe oss med – eller hvis du har lyst til å dele en fiffig løsning med dine kollegaer, kan du sende en e-post til david.skahjem@navio.no

NORWACO

Utformingen av en fordelingsstruktur innen Privatkopieringssektoren tar tid. Utbetaling til opphavsmenn skjer ikke før tidligst til høsten. Fordelingsnemnda bauter seg fram mot en løsning i Kabelsektoren.

Privatkopieringssektoren

Kompensasjon til opphavsmenn av AV-verk som blir kopiert til privat bruk skal fordeles gjennom Norwaco. En sektorledelse bestående av seks representanter har fått i oppdrag å legge fram et fordelingsapparat for Privatkopieringssektoren.

Før en fordeling kan finne sted er det svært mange juridiske skjær som skal unngås og de ulike rettighetshavergruppene skal finne fram til en fornuftig fordeling. Sektorledelsen har hatt svært mange møter og begynner å få en forståelse av hvordan landskapet ser ut, men det vil ennå ta tid før ledelsen legger fram forslaget sitt for sektoren. Etter at dette er gjort, skal sektorens medlemmer bearbeide resultatet og endelig godkjenne et fordelingsopplegg. Først da vil pengene bli fordelt til den enkelte opphavsmann. Det er foreløpig altfor tidlig å si noe om størrelsen på individuell kompensasjon til av-oversetterne i Norge.

NAVIO har på sin side samlet inn opplysninger fra individuelle

opphavsmenn. Kanskje på grunn av at det innebærer et omfattende detektivarbeid på den enkeltes hånd, har vi fått inn et beskjedent antall skjemaer. Det er jo fint for dem som *har* levert skjemaet - det blir færre å fordele kompensasjonen på! Spøk til side. Dersom vi ikke klarer å kartlegge grunnlaget for fordelingen til AV-oversettere grundig nok, står vi overfor et problem. Det er en klar forutsetning fra Kulturdepartementet at kompensasjonen skal tilfalle dem som faktisk blir kopiert. Er det for få som melder fra om hvor mye den enkelte har produsert, står vi overfor et dilemma.

Så langt har 42 tekstere sendt inn sine tall for å få sin del av vederlaget, men hvor er alle de andre? Vi har over 100 medlemmer, og i redaksjonen har vi vondt for å tro at alle de som ikke har svart, har penger nok. Det er riktig nok ingen som vet hvor mange penger det er snakk om ennå, men uansett oppfordrer vi alle til å sende inn skjemaet for å få sin del. På grunn av at såpass få har sendt inn skjemaet

og fordi etableringen av fordelingsopplegget tar tid, kan vi utsette fristen for innlevering av skjemaet dere alle har fått, og som kan lastes ned fra NAViOs hjemmesider. Klarer du å levere skjemaet med dokumentasjon innen 1. september? Gjør det! Husk også at dette gjelder alle AV-oversettere, ikke bare NAViO-medlemmer. *Tell your friends!*

Kabelsektoren

Fordelingsopplegget i Kabelsektoren, og som en funksjon av den også i Kringkastingssektoren, er under revisjon. NORWACOs fordelingsnemnd leder dette arbeidet. Håpet er at nemnda gjør et vedtak om fordeling i løpet av høsten, etter at opplegget har vært forelagt for og avklart av Kabelsektoren. Stridens kjerne vil sannsynligvis være fordelingen av vederlag til rettighets-

havere innen musikkvideoer. Etter at NRK2 begynte å sende jukeboks-aktige programmer (Svisj) nattetid, har disse rettighetshaverne fått økt sine vederlag med mange, mange millioner kroner på bekostning av andre rettighetshavere. NAViO har for eksempel tapt i overkant av 30 % av vederlagsstørrelsen foreningen fikk før disse sendingene. Rettighetshaverne som står mot musikkrettighetshaverne i denne saken, forsøker å vekke denne sendeflaten ned til ca. ¼ av normale musikkvideoprogrammer. Det er ventet sterk strid i denne saken, og sjansen for at en av partene vil kreve voldgift over nemndas vedtak, er svært stor. I et slikt tilfelle vil NAViO antakelig ikke få utbetalt vederlag krevd inn i 2005 i løpet av inneværende år.

Internordisk samarbeid

Det internordiske samarbeidsmøtet i Oslo 12. og 13. mai var preget av SDI Medias nye satsing, English Master Templates. NAViO har tidligere gått ut med en oppfordring til sine medlemmer om ikke å påta seg denne typen oppdrag med mindre de får bedre betalt.

Sammen med våre søsterorganisasjoner i Danmark og Sverige sendte vi et brev hvor vi i detalj redegjorde for teksteprosessen, der komprimering er en selvstendig del av arbeidet,

men som dog ikke kan sees isolert fra de andre prosessene, og derfor skal den også honoreres. Vi har fått et svar fra Johan Norberg, men han har åpenbart ikke fått med seg

poenget, og vi har ikke tenkt å kaste inn håndklet. Moralene er altså: «Si nei til alle EMT-oppdrag inntil videre.» Ikke utfør mer gratisarbeid for SDI. Og kjenner du noen tekster som ikke er organisert i NAViO og som utfører denne typen arbeid, be dem innstendig om å la det være. Det undergraver vår posisjon i de forhandlingene med SDI som ligger foran oss.

Og helt til slutt en liten kuriositet: SDI Media holder hardt på at en annenoversettelse skal gjøres med utgangspunkt i kildespråket og ikke i førsteoversettelsen - og de har helt rett. Men hvordan kan de da forsvare å bruke DRAFT-filer? Der

er det jo bare førsteoversettelsen som er grunnlaget for teksten som skal ut på skjermen. Og alle som har jobbet med DRAFT-oppdrag, vet at det kan føre til mye rart. Fra egen bunke kan jeg nevne: I et program fra Thailand og Laos der det ble sagt at det var forventet at alle menn en periode av sitt liv skulle være munk, sto det så kjekt i DRAFT-fila: «Det er forventet at alle menn en periode av sitt liv skal være smultringer.» Er det noen andre som har noen eksempler på hva slags festligheter en maskinoversettelse kan avstedkomme? Sub Rosa tar gjerne imot. Send en melding til redaksjonen@navio.no.

Oversetteraksjonen 2006

NO og NFF fortsetter å aksjonere over sommeren. Foreløpig har det vært lite tegn til løsningsvilje fra Forleggerforeningens side, men vi får håpe at dette vil endre seg snart. Oversetteraksjonen har gjort en god jobb med å rette søkelyset mot saken i mediene. Likevel er det vanskelig å få gehør.

Papirleveringen, som i utgangspunktet var ment som en biaksjon ("Operasjon Myggstikk"), har vist seg å være så effektiv at den er blitt oversetternes sterkeste aksjonsmiddel. 120 papirbunker er levert til forlagene, og nå har redaktørene virkelig begynt å surne. Skanningen har vist seg å være dyrere, ta

mer tid og ha en mye større feilmargin enn tidligere antatt. Resultatet er at manus må sendes til inntasting(!) og at utgivelser må utsettes. Dette koster. Flere forlag har allerede søkt Oversetteraksjonen om dispensasjon, og noen truer med å melde seg ut av Forleggerforeningen, DnF ...

Rapporteringsplikten har ført til

synliggjøring av en rekke forhold, bl.a. kontraktsbrudd. Oversetteraksjonen jobber foreløpig med enkeltsaker.

På Lillehammer gjorde Oversetteraksjonen seg bemerket med en stand utenfor Banken og et "sandwichstunt" på SAS-hotellet. På oversetteraksjonens hjemmesider, www.oversetteraksjonen.no, finner man bilder og detaljer fra Lillehammer.

Propagandakrigen har gått som planlagt, og man satser på å

følge opp dette utover sommeren. Fra mandag og i seks uker fremover vil dessuten programposten "Sånn er livet" på P2 sende innslag der en oversetter snakker om en bok. Programmet går fra 10-11, trolig med reprise i "Blå miks" om kvelden. Følg med, følg med!

Signaler: Flere enkeltforlag har uttrykt forhandlingsvilje. Oversetterne er imidlertid lei av å vente på DnF og planlegger en kraftig opptrapping - om ikke altfor lenge.

Reisebrev fra Marrakech

I begynnelsen av april dro tekstegruppa Olaug til Marrakech for å være med på kurset Fortelleren. Kurset handlet om historiefortelling og personlig formidling, og det var et tettpakket program med fokus på stemmebruk, kroppsbruk, kreativitet, retorikk og dramaturgi med praktiske oppgaver der vi ble utfordret til å bruke det vi hadde lært. Olaug kastet seg ut i øvelsene med liv og lyst - og med vekslende hell. Skumle greier, men det var utrolig spennende å få noe helt nytt å bryne seg på!

Kursholderne var Marie Louise Tank og Kyrre Haugen Bakke som begge to er skuespillere og pedagoger, og Thor

Arne Hauer. Sistnevnte var kursets kjentmann som knyttet kurset til Marokko og stedets levende tradisjon for muntlig historiefortelling.

Ivrige kursdeltakere i atriumshuset til Thor Arne hvor kurset ble holdt.

Languages & The Media

Fra 25. til 27. oktober arrangeres den sjette internasjonale konferansen og utstillingen «Languages & The Media» i Berlin. Tittelen for arrangementet i år er «Free Access - Priceless Rights?». Der- som man melder seg på til konfe- ransen før 1. juli er prisen 340 Euro, og stiger til 390 Euro etter

den tid. Merk dere også at der- som dere er medlem av f.eks. ESIST (www.esist.org), er deltakeravgiften 100 Euro lavere. Medlemsavgiften i ESIST er 50 Euro for to kalenderår.

Les mer om

«Languages & The Media» på www.languages-media.com.

SDI Media søker oversettere!

SDI Media vil knytte til seg nye oversettere. Engelsk til norsk er vanligst, men selskapet trenger også oversettere som kan russisk, ungarsk, polsk, japansk, kinesisk, tysk, fransk, spansk og italiensk, forteller Johan Norberg. Du må kunne bruke digitale videofiler i MPEG1-format. Kontakt: Randi.Stangebye@sdi-media.com.

For vår del finner vi det betimelig å minne deg på at du ikke bør påta deg EMT-opdrag før vi er enige om et riktig honorarnivå.

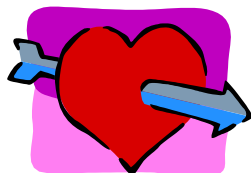
Nye medlemmer

Vi ønsker følgende nye medlemmer velkommen:

Helle Andreassen, Stavsjø
Karianne Falck-Ytter, Asker
Marion Larsen, Oslo

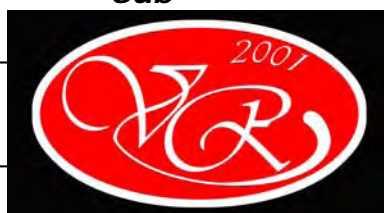
Sladder ...

Redaktrisen smis i Hymens len- ker. John satte seg så godt ned på kne som han kunne, og fikk ja! Vielsen finner sted på Osterøy 22. juli.

Hvor har du vært siden sist?

Ute på tur med reisestipend fra NAViO, kanskje? Vi i redaksjo- nen er så nysgjerrige av oss at vi har lyst til å komme med en opp- fordring: Hva med et lite reise- brev fra turen? Vi vet at reise- stipendene blir brukt på mye spennende, og det er alltid inspi- rerende og lærerikt å høre om det.

TABELL - 4. DIV. AVD. 3 OBIK

	Vunnet	Uavgjort	Tapt	Mål	Poeng
1 Microsoft Norge	4	1	1	35-13	13
2 EGFC	4	1	1	21-14	13
3 OPIL Manglerud	4	0	2	25-21	12
4 Tollpost Globe	4	0	2	24-21	12
5 TNS Gallup	3	2	0	33-15	11
6 Filmens Hus	3	1	2	20-20	10
7 P-Compagniet	2	1	2	24-20	7
8 Ringnes 1	2	1	2	14-25	7
9 Valka Rangers	1	1	3	11-16	4
10 Boca Seniors	1	1	4	26-34	4
11 Belfry	0	1	4	10-21	1
12 Storebrand	0	0	5	10-33	0

Hold av datoen!

Hieronymus
 Languages & The Media i Berlin
Kort er godt!

28. september 2006
 25.-27. oktober 2006
 23. november 2006

Er det noe du vil lese mer om? Har du forslag til tema? Leserinnlegg? Har du en historie du vil dele med andre medlemmer? Ta kontakt med oss på redaksjonen@navio.no